

INHOUD

ONTDEKKEN 6

Welkom in Bretagne	8	Reisroutes	20
De parels van Bretagne	10	Veelzijdig Bretagne	28
Zicht op Bretagne	14	Jaaroverzicht van Bretagne	46
De regio's van Bretagne	16	Een korte geschiedenis	48

BELEVEN 54

Ille-et-Vilaine	56	Zuid-Finistère	168
Côtes d'Armor	100	Morbihan	200
Noord-Finistère	132		

WEGWIJS 236

Voor vertrek	238	Register	246
Bretagne onderweg	240	Nuttige uitdrukkingen	252
Praktische informatie	244	Dankbetuiging	254

Links: Wenteltrap in de vuurtoren van Île Vierge
Vorige bladzijde: Neolithische stenen bij Carnac
Omslag voor: Vakwerkhuisen in Vannes

Schitterende stranden

Treac'h ar Goured, het lange gebogen strand rond het oostelijke schiereiland Île de Houat (blz. 220), biedt fraaie uitzichten op een rustige locatie. Plage du Kérou ligt beschut tegen de elementen, waardoor het een perfecte plek is voor paddleboarding. Plage de Mané Guen op het Presqu'île de Quiberon (blz. 223) trekt surfers.

Treac'h ar Goured op Île de Houat, met mooie, lange stukken goudgeel zand

BRETAGNE VOOR NATUUR- SCHOON

Met een landschap met stranden, bossen, rivieren en bergen heeft Bretagne de geografische loterij gewonnen. Langs de lange kustlijn en in het eindeloze groen zijn er volop plaatsen om te ontsnappen aan de drukte.

Weetje

Bretagne heeft een getijdenbereik tot wel 13 m, het op een na grootste ter wereld.

TOP 3 ECOVRIENDELIJKE REISTIPS

Blijf op de paden

Daarmee beschermt u de ecologie.

Laat niets achter

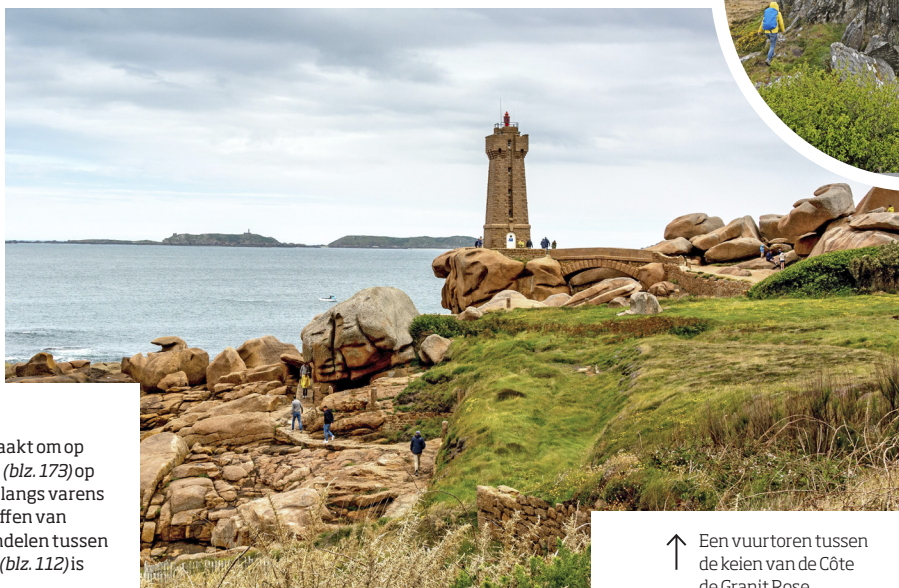
Neem af val mee en stort die waar het hoort.

Respecteer de dieren

Bekijk het wildlife van een afstand.

Kustwandelingen

De kliffen van Bretagne zijn gemaakt om op te wandelen. De Cap de la Chèvre (blz. 173) op schiereiland Crozon heeft paden langs varens en bunkers, en de routes bij de kliffen van Plouha bieden fraai uitzicht. Wandelen tussen de keien van Côte de Granit Rose (blz. 112) is een unieke ervaring.

↑ Een vuurtoren tussen de keien van de Côte de Granit Rose

Majestueuze bergen

Bretagne heeft misschien niet de hoge pieken zoals in de Alpen, maar een klim naar de hoogste top, Roc'h Ruz, op een hoogte van 385 m, biedt prachtig uitzicht. In de middeleeuwen waren de Monts d'Arrée (blz. 164) bedekt met dicht bos, dat nadat het werd gebruikt voor de landbouw, is uitgedund tot hakhoutbosjes met eiken en beuken. Hier ziet u volop bevers en ander wildlife.

Een wandeling maken op Monts d'Arrée in het Parc Naturel Régional d'Armorique

Fabelachtige bossen

Het grootste bos van Bretagne, het Forêt de Paimpont (blz. 74), is stof voor legendes. Ook legendarisch zijn de gigantische rotsblokken van Huelgoat (blz. 162). Verder zuidelijk ligt het Forêt du Gâvre, geurend van de den- en pijnbomen, die opvallend licht zijn dankzij de vele regen die in deze regio valt.

Reusachtige, met mos bedekte rotsblokken in de bossen van Huelgoat

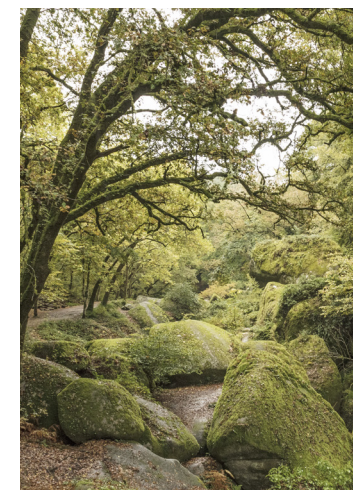

Rivierlandschap

Bretagne heeft ook prachtig zoetwater om te verkennen. De rivier de Vilaine vormt een route tussen St-Malo (blz. 66) en de Golf van Biskaje. Fiets langs rivieroevers en bewonder onderweg historische huizen. Tussen Dinan (blz. 106) en Dinard (blz. 87) stroomt de Rance noordwaarts voorbij keienstranden en onder oude viaducten om uit te komen in het Kanaal. Kijk om u heen vanaf het rustige water van de meanderende Le Blavet en bewonder de kapel van St-Gildas. De schitterende 15de-eeuwse kapel werd onder een rots gebouwd alsof die een geheel vormt met de rotswand.

De schitterende St-Gildas-kapel, op unieke wijze genesteld in de rotsen

TOP 5
**KUNST-
GALERIES IN
DINAN**

L'Art du Coin de la Rue
Galerie aan de Rue Haute Voie met lokaal en nationaal werk.

Couleurs Jerzual
Ruimte aan de Rue du Jerzual waar de makers eigen spullen verkopen.

Galerie le Gisant
Werk van hedendaagse Bretonse kunstenaars in de Rue de l'Horloge.

Remp'art et Créations
Tijdelijke exposities in de Rue du Petit Fort.

Atelier-Galerie L'Arbre Bleu
Werk van lokaal kunstenaar Louis Lemée in de Rue Haute Voie.

5

Tour de l'Horloge

📍 23 Rue de l'Horloge
☎ 02-96870226 🕒 Tijden variëren, bel vooraf

De toren van de Tour de l'Horloge steekt wel 43 m boven de stad uit. Bezoekers hebben dan ook een prachtig uitzicht over de stad. Het gebouw dateert uit de 15de eeuw en maakt deel uit van het middeleeuwse Dinan. De klok in de klokkentoren was een geschenk van Anna van Bretagne uit 1507.

6

Basilique St-Sauveur

📍 Place St-Sauveur
☎ Dag. 9.00-18.00 uur
🕒 Tijdens de mis

De basiliek, een combinatie van romaanse en gotische bouwstijlen, is uniek in

Bretagne. De bouw begon officieel in de 12de eeuw, maar het opvallende bouwwerk werd pas in de 16de eeuw voltooid. In de gevel van de basiliek ziet u een opmerkelijke romaanse deur met afbeeldingen van de zonden en met gedrochten als sirenen en slangen met mensenhoofden. Het interieur maakt grote indruk met de combinatie van de romaanse en flamboyant-gotische stijl. In het noordtransept wordt het hart van legercommandant Bertrand du Guesclin (blz. 47) bewaard. Er zijn ook enkele mooie glas-in-loodramen, zowel oude als moderne.

De vroegere begraafplaats is nu een fraaie terrastuin met uitzicht op de Vallée de Rance. Er staan bustes van de ontdekkingsreiziger Auguste Pavie en van Néel de la Vigne, burgemeester van Dinan tijdens de Revolutie.

7

Kasteel en museum

📍 Rue du Château
☎ 02-96394520 🕒 April-sept. dag.; okt.-dec. dag. mi

Het magnifieke kasteel bestaat uit een 14de-eeuwse donjon, de 13de-eeuwse Porte du Guichet en de Tour de Coëtquen. Het kasteel weerstond zware aanvallen tijdens de godsdienstoorlogen, maar met hulp van de bevolking van Dinan wist Hendrik IV toch de Porte de St-Malo te passeren. Met zowel uitkijk-gaten als gewone ramen en schoorstenen moet de donjon uit 1380 zowel vesting als woonverblijf zijn geweest. Een platform bovenop biedt een schitterend uitzicht op Dinan en omgeving. De Tour de Coëtquen heeft tal van grafbeelden en is

De Tour de l'Horloge torent uit boven de oude gebouwen van Dinan

↑ Trap naar het Musée Yvonne Jean-Haffen, de voormalige woning van de kunstenaar met dezelfde naam

gebouwd in de 15de eeuw door architect Estienne le Fur, bijna honderd jaar na de bouw van de donjon. Na de godsdienstoorlogen deed de toren een paar honderd jaar dienst al gevangenis. Pas in het begin van de 20ste eeuw kwam hier een einde aan. Het museum over de lokale geschiedenis, dat is gehuisvest in de donjon, bevat interessante archeologische kunstvoorwerpen, schilderijen en beeldhouwwerken.

8

Musée Yvonne Jean-Haffen

📍 103 Rue du Quai
☎ 02-96879080
🕒 Mei-sept. dag.

Dit mooie gebouw was ooit het huis van Yvonne Jean-Haffen (1895-1993), een kunstenaar die een leerling en

vriendin was van de Franse kunstenaar Mathurin Méheut. Tot de 4000 werken die Jean-Haffen aan de stad heeft nagelaten, behoren onder andere gravures, keramiek en aquarellen, maar ook haar uitgebreide bibliotheek. Regelmatig worden hier werken van de kunstenaar vertoond met verschillende thema's. Jean-Haffen reisde de hele wereld over, maar taferelen uit Bretagne blijven regelmatig in haar werk terugkomen.

9

Abbaye St-Magloire de Léhon

📍 Bourg de Léhon ☎ 02-96 874065 🕒 Juni za, zo en feestdagen mi; juli-sept. dag.; okt.-mei alleen tuin; tijden variëren, bel vooraf

2 km ten zuiden van Dinan ligt de middeleeuwse Abbaye St-Magloire de Léhon. Binnen is een kloostergang en een prachtige tuin met geurige bloemen en kruiden.

DE GEBOORTE VAN EEN LEGENDE

In 850 ontmoetten enkele bedelmonniken koning Nominé van Bretagne en vroegen hem om hulp. De koning stemde toe, op voorwaarde dat hij een paar relieken kreeg. Om hieraan te voldoen zeilden de monniken naar Sark, op de Kanaaleilanden, waar ze het lichaam van St-Magloire (525-605), bisschop van Dol, vonden. Bij terugkeer knielde de koning voor de reliek en stichtte hij de abdij St-Magloire-de-Léhon.

↑ Via keien de Argent oversteken in het bos van Huelgoat

22

Huelgoat

📍 A2 📞 Morlaix
📍 18 Place Aristide Briand;
02-98997232

Door de glinsterende rivier, de groep vreemd gevormde rotsen, de grote met mos begroeide bomen en de menhirs is Huelgoat (hoog bos) een mysterieuze en sfeervolle plek, waaromheen tal van legenden zijn gesponnen. Vanaf de Moulin du Chaos worden verschillende plaatsen rond Huelgoat, dat nu deel uitmaakt van het Parc Naturel Régional d'Armorique, door voetpaden met elkaar verbonden. De rivier kronkelt tussen de Grotte du Diable (duivelsgrot), de eerste stopplaats op de Chemin de l'Enfer (hellepad) en de beroemde Roche Tremblante (bevende rots), een steen van 100 ton, die wiebelt als u er op de juiste plaats tegenaan duwt. Fanatieke wandelaars kunnen verder lopen naar de Mare aux Sangliers (everzwijnenvijver) en de Camp d'Artus, een Gal-

lisch *oppidum* (versterkte vestiging), waar naar verluidt de schat van koning Arthur ligt. In de botanische tuin **Les Arbres du Monde** groeien meer dan 4000 verschillende planten en bomen, waaronder 145 magnoliasoorten, en boomgaarden met oude soorten fruitbomen.

Les Arbres du Monde

📍 55 Rue des Cieux
📞 07-68582429
🕒 Dag.; tijden variëren, bel vooraf

→ De tot in detail uitgesneden kruisgang op het kerkterrein van Guimiliau

23

Guimiliau

📍 A2 📞 Landivisiau
📍 Kerven, Landivisiau;
02-98683333

Het kruisbeeld op het kerkterrein van Guimiliau (*Gwimilio* in het Bretons) dateert van 1588. Bijna 200 figuren met grappige of ontroerende houdingen zorgen voor een ongebruikelijke afbeelding van het leven van Christus. Binnen staat een door Thomas Dallam gebouwd orgel en een imposant altaarstuk van St-Jozef in de stijl van

Laval. De doopvonten uit 1675 zijn sierlijk door hun ranke spiraalvormige zuilen.

Chavagnac, beeldhouwer bij de Franse marine in Brest.

25

St-Thégonnec

📍 A2 📍 13 km Z van Morlaix via de D769 📞 Morlaix
📍 Stadhuis; 02-98796106

In een van de rijkste parochies van Léon tijdens de renaissance werd het portaal gebouwd van het ommuurde kerkterrein, in een triomfale, opzichtige stijl die zeer goed weergeeft hoe rijk St-Thégonnec (*Sant Tegonég* in het Bretons) was. Hoewel de kerk in 1988 door brand zwaar

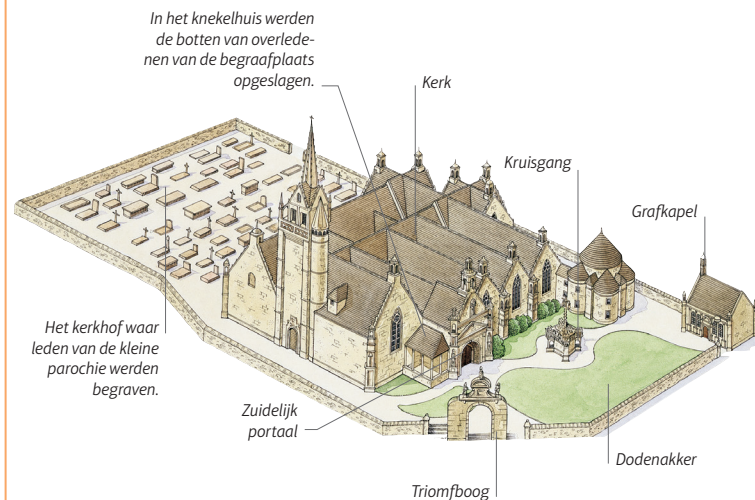
beschadigd is, zijn enkele meesterwerken uit de 16de en 17de eeuw bewaard gebleven, waaronder een priesterstoel die met medaillons en putti is versierd en armleuningen in de vorm van dolfinenkoppen heeft. Verder ziet u een rozenkrans-altaar, een gesloten nis met de Boom van Jesse, een kansel die oorspronkelijk verguld was, en een door Thomas Dallam gebouwd orgel. In het knekelhuis valt een prachtig geschilderde, houten *Graflegging van Christus* uit 1702 te bewonderen. Net als de triomfale poort is de bouw van het knekelhuis uitbundig, met klokkentorentjes, ramen en ranke zuilen.

OMMUURDE KERKTERREINEN

Het Bretonse fenomeen ommuurde kerkterreinen (*enclos paroissiaux*) is nauw verbonden met de opkomst van de linnenindustrie in de 16de en 17de eeuw. In die tijd werden parochies financieel gesteund door gelovige en vrijgevige lokale linnenhandelaren om de mooiste ommuring te bouwen. Deze religieuze complexen rond begraafplaatsen bestaan uit een kerk, een knekelhuis, een kruisbeeld en een triomfale toegang, met barokke altaarstukken en zeer gedetailleerde beelden.

Weetje

In het zuiden van Bretagne zijn bijna 70 ommuurde kerkterreinen.

↑ Het ommuurde kerkterrein van Guimiliau

EEN KORTE WANDELING CIRCUIT DU PETIT MOUSSE IN PORT-NAVALO

Afstand 3,5km **Duur** 1 uur
Dichtstbijzijnde busstation Port-Navalo

Voor een relaxte wandeling met een schitterend uitzicht op de kust volgt u het Circuit du Petit Mousse rond Port-Navalo. Loop de route bij zonsondergang, wanneer de eilandjes in de Golfe du Morbihan baden in een goudgeel licht. U kunt de wandeling ook uitbreiden naar de nabijgelegen haven in Croesty of naar Pointe du Bilgroux.

De **Phare de Port-Navalo** met zijn azuurblauwe top in Port-Navalo dateert van 1891. De vuurtoren is niet open voor bezoekers.

Een lange pier beschermt de **Port de Port-Navalo**, aan de Baie de Port-Lenn. De haven wordt nog gebruikt door vissersboten.

Plage de Port-Navalo is een klein halvevormig strand. Het ligt vlak bij een woonwijk en kan in de zomer flink druk worden.

De boulevard **Chemin de la Corniche** wordt smaller en loopt omhoog naar de kliffen richting **Plage de Port-Navalo**.

Het halvevormige zandstrand **Plage de Port-Navalo**, met woonhuizen langs de rand

↑ Boten aan de oever van de Baie de Port-Lenn

Plage de Port-Lenn

BEGIN

EINDE

Oriëntatiekaart

0 meter 150 N ↑

Must see

Plage de Port-Sable, dat alleen te voet bereikbaar is, is een vredige plek van waaruit u de vele plezierboten langs kunt zien varen. Loop vanhier een kwartier noordwaarts richting Port-Lenn en vervolgens weer terug naar zee.

Plage de Port-Sable

Dit is het rustigste deel van de punt. Een ommuurd terrein omvat de **Tombe du Petit Mousse**, het graf van een onbekende zeeman die in 1859 aan land spoelde.